

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПІЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачеве). Мукачеве : Вид-во МДУ, 2025. 529 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЧОРЕЙ А.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ БУЛІНГУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	146
ЯЦКАНИЧ В.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СЕРЕДНІХ ШКОЛАХ І ГІМНАЗІЯХ УКРАЇНИ	148

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

БОЛОГ А.О. НАВЧАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ІМІТАЦІЙНО-МОДЕЛЮЮЧИХ ІГОР НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	151
БРЕЦКО І.І., БІЖКО Р.В. ПРОФЕСІЙНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК МОТИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	153
БРЕЦКО І.І., ВОЙТОВИЧ В.В. ЕМОЦІЙНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК СКЛАДОВА САМОЕФЕКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	155
БУЛЕЦА Е. Ю., ЧЕКАН О. І. РОЛЬ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ САМОВИЗНАЧЕННІ МОЛОДІ	157
ГАРАГОНІЧ І.В. ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ГОВОРІННІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ШАХОМ МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЙ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	159
ГАРАПКО В. І., ГАРАПКО М. С., ПОДОЛЯНУ В. ENCOURSE ВІД BRITISH COUNCIL: НОВІ ГОРИЗОНТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НУШ	161
ГЛАГОЛИЧ Є.І. ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК ГОВОРІННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	163
ГРИГОРЯК Л.І. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ «БРЕЙНСТОРМІНГУ» НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ	165
ДАНКО І.М. РОЗВИТОК УСНОМОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ І НАВИЧОК УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВЧАЛЬНИХ МОВЛЕННЄВИХ СИТУАЦІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	167
ДИРР К. С. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА ОСНОВІ АДАПТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	169
ДИУСЬ К.І., КАС'ЯНЕНКО О.М. МЕХАНІЗМИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТА ПЕДАГОГІЧНИЙ ВИМІРИ	171
ДОВЖАН Я.В. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	173
ЖАБЕЙ К.Ю. ВДОСКОНАЛЕННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ІГОР	175
ЗАДОРОЖНИЙ І. З. УКРАЇНСЬКА ДУХОВНА МУЗИКА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»	178
ІВАНОВА В. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО СТВОРЕННЯ НЕДИСКРИМІНАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	181
КОВАЧ.Є.В. ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	184

РОЗДІЛ 2

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Отже, за допомогою емоційної саморегуляції самоефективна особистість здатна у необхідний момент мобілізуватися оптимальним чином, знизити гостроту емоційних станів, бути терпимою до ситуацій, які є для неї новими, складними або ж нерозв'язними (джерела інтолерантності до невизначеності).

Література:

1. Максименко С. Д. (2007) Психологія особистості / С. Д. Максименко, К. С. Максименко, М. В. Папуча. – К.:ТОВ «КММ» – 296 с.
2. Шапошник-Домінська Д. О. (2015) Психологічні особливості розвитку самоефективності особистості: Дис... канд. наук: 19.00.01, Київ
3. Bandura A. (2002) Self-efficacy assessment / A. Bandura // In R. Fernandez-Ballesteros (Ed.), Encyclopedia of psychological assessment. London: Sage Publications.

УДК 378.147:159.923.2:331.102.24(043.2)

БУЛЕЦА Е. Ю.,
здобувачка групи СОЛ-2,
Мукачівський державний університет
ЧЕКАН О. І.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівський державний університет

РОЛЬ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ САМОВИЗНАЧЕННІ МОЛОДІ

У сучасному світі професійне самовизначення молоді розглядається не лише як соціально-економічне явище, а й як важливий психологічний процес, який формує особистість, впливає на рівень її задоволеності життям, почуття самореалізації та внутрішньої гармонії. У юнацькому віці, коли відбувається активне становлення «Я-концепції», зростає потреба у самопізнанні, пошуку сенсу, ідентичності. Саме в цей період молодь стикається з необхідністю ухвалити одне з найважливіших рішень – вибір професійного шляху, який значною мірою визначить її майбутнє.

У цьому контексті освіта виконує не лише інформаційну функцію, а й виступає як психологічно підтримувальний простір, у якому забезпечується розвиток особистісної рефлексії, формування професійної мотивації, цілепокладання та відповідальності. Освітнє середовище має сприяти створенню умов для усвідомленого професійного вибору, враховуючи індивідуальні особливості студентів, їхні ціннісні орієнтації, темперамент, рівень самооцінки й саморегуляції.

Актуальність теми зумовлена зростаючою потребою в цілісному психологічно-орієнтованому підході до професійного самовизначення, який включає як когнітивний компонент (знання про професії, освітні траєкторії, ринок праці), так і особистісний – внутрішнє прийняття вибору, відповідність професії психологічному типу особистості. Саме тому важливо досліджувати,

РОЗДІЛ 2

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

як система освіти може ефективно підтримувати молодь у цьому процесі та сприяти їхній психологічній зрілості у професійному самовизначенні.

Професійне самовизначення – це складний та багатоетапний процес, що передбачає усвідомлений вибір майбутньої професії, планування професійного шляху та готовність до самореалізації у вибраній сфері діяльності. Особливого значення це набуває в юнацькому віці, коли молодь стикається з необхідністю прийняття рішень, що визначатимуть їхнє майбутнє життя. На цьому етапі особистість формується як суб'єкт власного професійного вибору, поступово переходячи від зовнішньої залежності до внутрішньої автономії у прийнятті рішень.

Професійне самовизначення припускає формування суб'єкта, що володіє високою мобільністю, широкою орієнтацією у світі професійної діяльності, не обмежуючи можливості особистісного розвитку, тобто відбиває єдність життєвого (професійного) й особистісного самовизначення [3, с. 15]. Тому вибір професії – це не лише практичний крок у соціальній площині, а й глибоко особистісний акт, пов'язаний із самопізнанням, ціннісними орієнтаціями та внутрішніми мотивами особистості [5].

На процес професійного самовизначення впливають численні детермінанти: сімейне виховання, соціокультурне середовище, індивідуально-психологічні особливості особистості, а також система освіти. Саме освіта створює умови для ознайомлення з професійною сферою, надає можливість спробувати себе в різних видах діяльності, розвиває необхідні компетентності, критичне мислення та вміння приймати рішення.

Роль освіти у професійному самовизначенні молоді є багатогранною та комплексною. По-перше, через зміст навчальних дисциплін, викладацьку діяльність, позааудиторну роботу та профорієнтаційні заходи, освіта забезпечує формування уявлень про світ професій, їх специфіку, вимоги, перспективи. Молодь отримує можливість ознайомитися з різними сферами діяльності, співвіднести свої інтереси та здібності з реальними умовами праці [2; 3].

По-друге, заклади освіти – це простір соціалізації, у якому формуються такі важливі якості, як відповідальність, самостійність, здатність до прийняття рішень, вміння працювати в команді. Ці риси є необхідною основою для успішної професійної реалізації. Крім того, освітнє середовище сприяє формуванню позитивної мотивації до праці, розвитку професійно значущих рис характеру та формуванню загальної життєвої компетентності.

Як зазначають дослідниці Г. Берегова, М. Фролова та О. Момоток, «освітні установи відіграють вирішальну роль у професійному самовизначенні студентів, надаючи їм необхідні знання, практичний досвід та підтримку у виборі кар'єрного шляху» [1, с. 423]. Це твердження підкреслює, що саме через навчальні програми, залучення до практичної діяльності, менторство

РОЗДІЛ 2

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

викладачів та участь у навчальних і наукових проєктах студенти поступово набувають професійної ідентичності.

По-третє, у сучасних умовах система освіти активно впроваджує інструменти кар'єрного консультування, профорієнтаційної діагностики, тренінги та коучингові підходи, які допомагають студентам краще зрозуміти себе, оцінити власні сильні сторони та слабкості, сформувані чіткі кар'єрні цілі. Це дозволяє уникнути випадкових або нав'язаних виборів і сприяє побудові більш гармонійної траєкторії професійного зростання.

Висновки. Професійне самовизначення є ключовим етапом становлення особистості, що передбачає не лише вибір професії, а й глибоке розуміння власного потенціалу та місця у світі професій. Освіта при цьому виступає одним із найважливіших чинників, який забезпечує молоді ресурсну основу для усвідомленого вибору й подальшого професійного розвитку.

Література:

1. Берегова Г., Фролова М., Момоток О. Роль освітніх установ у професійному самовизначенні студентів в сучасних умовах. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 12 (40). С. 415–425.
2. Боднар А., Рибалочка К. Особливості професійного самовизначення сучасних студентів. *Психологія та психосоціальні інтервенції*. 2020. Т. 3. С. 3–10.
3. Корольчук М. Психологія професійного самовизначення особистості : монографія / ред. М. Корольчук. Київ : Київ. нац. торгово-екон. ун-т, 2018. 280 с.
4. Петриченко Л. Професійне самовизначення особистості як психолого-педагогічна проблема. *Освіта. Інноватика. Практика : науковий журнал*. 2023. Т. 11, № 5. С. 52–58.
5. Якимович О. Професійне самовизначення молоді як соціальна проблема. *Габітус*. 2024. № 61. С. 54–58.

УДК [37.015.31:005.336.2:81'23:81'24:316.454.52]:37.016:811.111(043.2)

ГАРАГОНІЧ І.В.

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

спеціальність 014 «Середня освіта»

спеціалізація 014.021 Англійська мова та зарубіжна література,

Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ГОВОРІННІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ШАХОМ МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЙ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасній освіті особлива увага приділяється розвитку комунікативної компетентності учнів, зокрема компетентності у говорінні. З огляду на глобалізаційні процеси й розширення міжнародної співпраці, випускники шкіл повинні вільно спілкуватися англійською мовою у професійному середовищі. Ефективним методом розвитку цих навичок є моделювання ситуацій професійного спілкування на уроках англійської мови. Такий підхід дозволяє наблизити навчальний процес до реальних умов професійної діяльності,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>